

Nr 449.

Av herr Andersson i Grimbo, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 363, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 17 § 5 mom. i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker m. m.

Genom Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen, nr 363, har förslagslits sådan ändrad lydelse, av 17 § 5 mom. i kungl. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, att detaljhandel med rusdrycker icke må inom något län upplåtas till större antal bolag än som motsvarar ett bolag för varje påbörjat femtiotusental av länets folkmängd och i intet fall till flere bolag än som under år 1918 inom länet utövade rättigheter till detaljhandel med brännvin.

Den sålunda föreslagna ändringen i nämnda förordning skulle medföra, *dels* att upplåtande av rätt till detaljhandel med rusdrycker åt nya bolag icke kan äga rum, och *dels* att åtskilliga sedan lång tid existerande försäljningsbolag förhindras att fortsätta sin rörelse.

Även om det finge anses föreligga skäl för hindrande av uppkomsten av nya bolag och för indragning av något enstaka, på sista tiden uppkommet, bolag med obetydlig omsättning, förefinnes förvisso intet som helst fog för indragning av bolag, som i ett flertal år bedrivit sin verksamhet och som haft en stor kundkrets. En indragning av dylika bolag, vilkas uppkomst föranletts av ett ökat välbefinnande i orten, av en livligare verksamhet inom handel och näringar jämte avlägsenhet till plats, där detaljhandel med spirituosa bedrivits, är så mycket mera obefogad, som enligt den sistlidet år antagna förordningen angående försäljning av rusdrycker efter den 1 januari 1919 utminuterings av vin och öl icke får äga rum annorstädes än där sådant bolag finnes.

Därjämte är den i propositionen uppställda grunden, enligt vilken antalet försäljningsbolag skall bestämmas, nämligen efter storleken av folkmängden inom länet i dess helhet, oriktig och orättvis. I ett län, där det finnes en stor stad, som tillika med de på ett par mils avstånd

däromkring belägna socknarna inrymmer hälften av länets hela folkmängd, föreligger förvisso icke behov av proportionsvis lika många försäljningsbolag som i ett län med invånarne mera jämnt fördelade över länets hela område. Till åskådliggörande härav kan göras en jämförelse emellan Göteborgs och Bohus län samt Skaraborgs län. Inom det förra länet, som har en areal av omkring 5,000 kvadratkilometer och en folkmängd av omkring 416,000 invånare, bor mer än halva invånareantalet i staden Göteborg jämte det däromkring belägna fögderiet, och i sagda län förefinnes förvisso ej något behov av flera försäljningsbolag än de nuvarande eller ett i en var av städerna Göteborg, Kungälv, Marstrand, Uddevalla, Lysekil och Strömstad eller således ungefär ett bolag för varje 70,000-tal av länets folkmängd. I Skaraborgs län åter med en areal av omkring 8,500 kvadratkilometer och en folkmängd av omkring 242,000 invånare, jämnt fördelade över länets hela område, ställa sig förhållandena helt annorlunda. Inom sistnämnda län finnas endast mindre städer och dessa äro jämte köpingarna inom länet tämligen jämnt spridda över länsområdet. I länet finnas sedan flera år tillbaka åtta försäljningsbolag, nämligen i städerna Mariestad, Lidköping, Skövde, Skara, Falköping och Hjo samt köpingarna Vara och Grästorp. Enligt Kungl. Maj:ts proposition skulle antalet försäljningsbolag nedsättas till fem, och härigenom skulle för befolkningen inom stora delar av länet inköp av spirituosa samt av vin och öl bliva förenat med stora kostnader och besvär. Om en dylik nedsättning skulle äga rum, komma antagligen städerna Mariestad, Lidköping, Skövde, Skara och Falköping att få behålla sina bolag samt indragning ske av försäljningsbolagen i Vara, Hjo och Grästorp. Olämpligheten av en sådan anordning träder särskilt i dagen, i vad den avser indragning av bolaget i Vara. Detta bolag, som existerat i över tjugu år, har haft större omsättning än bolaget i Skara, och nettovinsten av rörelsen har under åren 1912—1916 varierat emellan 60,000 och 100,000 kronor. Vara köping är ett livligt handelssamhälle, där befolkningen inom västra delen av länet haft sina affärer, och en stor del av denna befolkning har lång väg till närmaste stad.

Det visar sålunda, att storleken av ett läns folkmängd i och för sig ej bör vara avgörande, då det gäller att bestämma antalet rusdrycksförsäljningsbolag inom länet. Det torde vara riktigare, att särskilt för varje län bestämma antalet bolag efter det med hänsyn till länets areal, befolkningens utbredning inom länet jämte andra dylika omständigheter där förefintliga behovet, och detta behov torde i allmänhet kunna anses åskådliggjort genom siffran å de försäljningsbolag, som faktiskt under en längre tid varit i verksamhet inom länet.

På grund härav får jag hemställa,

att riksdagen måtte, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 363, besluta följande ändrade lydelse av 17 § 5 mom. i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker:

»Har ansökning blivit avstyrkt av stadsfullmäktige eller kommunalstämma inom den kommun, där försäljningen är avsedd att äga rum, må densamma ej bifallas. Rätt till detaljhandel må icke inom något län upplåtas till större antal bolag än som motsvarar ett bolag för varje påbörjat femtiotusental av länets folkmängd vid utgången av året före det, under vilket ansökan om dylik rätt senast bort ingivas; dock äger Konungens befallningshavande upplåta dylik rätt till bolag, som under de närmaste fem åren före den 1 januari 1918 utövat rättighet till detaljhandel med brännvin, ändå att härigenom antalet försäljningsbolag inom länet komme att överstiga ett för varje påbörjat femtiotusental av folkmängden i länet. Medgiver Konungens befallningshavande upplåtande av rätt till detaljhandel, må försäljningsställenas antal ej sättas högre än det av stadsfullmäktige eller kommunalstämman tillstyrkta. Konungens befallningshavande skall därjämte vid upplåtelsen föreskriva de inskränkningar med hänsyn till försäljningsställenas förläggning och rörelsens bedrivande, som blivit av stadsfullmäktige eller kommunalstämman föreslagna, såvida beslutet om samma inskränkningar icke finnes stå i strid med allmän lag eller författning eller annorledes överskrida deras befogethet, som fattat detsamma.

Stockholm den 14 maj 1918.

Herman Andersson.

I motionens syfte instämma:

A. Henrikson.

Anders Elisson.

Sven Persson,

Fritorp.

Pehr Aug. Andersson.